

รายงาน

คตั้งแต่เดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา เจ้าหน้าที่จากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) (ชื่อที่คนไทยคุ้นเคยมานานในฐานะเจ้าหน้าที่) ก็ได้เดินทางเที่ยวไปเที่ยวมาระหว่างกรุงเทพฯ มะนิลา และขณะนี้ก็จากartal เพื่อเจรจาเรื่องมาตรการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประเทศที่เคยได้ชื่อว่าเป็นเสือเศรษฐกิจแห่งเอเชีย โดยมีเงินจำนวนมูลค่ามหาศาลเข้ามาเกี่ยวข้อง จากอดีตที่เป็นมารัฐบาลของประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่เหล่านี้จะได้รับเงินช่วยเหลือหลายพันล้านดอลลาร์เสมอเมื่อเศรษฐกิจของตนมีปัญหา และขณะนี้ประเทศไทยและเพื่อนเอเชียที่กำลังเข้าสู่วงจรเดิมๆ อีกครั้ง

นิตยสารดิ อีโคโนมิสต์ ฉบับวันที่ 25 ตุลาคม รายงานว่า แนวโน้มของการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เช่นนี้มาเป็นห่วง แต่จะน่าเป็นห่วงสำหรับใครนั้นต้องมาดูกัน

การให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศที่มีปัญหาด้านการเงินเป็นหน้าที่ส่วนหนึ่งของไอเอ็มเอฟ ซึ่งเป็นสถาบันที่ก่อตั้งขึ้นในปี 2487 เพื่อให้ดูแลและบอบอวดแปลกเปลี่ยนทั่วโลก และให้ความมั่นใจแก่ประเทศสมาชิกด้วยการเป็นแหล่งทุนชั่วคราวภายใต้การดูแลที่เหมาะสม โดยในช่วงทศวรรษ 80 ที่เกิดวิกฤติหนี้สินในประเทศด้อยพัฒนา กองทุนนี้จึงมีบทบาทเด่นชัดในฐานะผู้ให้กู้รายใหญ่ แม้แต่ในช่วงทศวรรษ 90 ซึ่งอยู่ในระหว่างเศรษฐกิจขาขึ้น ไอเอ็มเอฟยังให้เงินช่วยเหลือประมาณ 8,000 ล้านดอลลาร์อยู่ทุกปี และยิ่งมากขึ้นไปอีกสำหรับเงินช่วยเหลือก่อนใหญ่แก่เม็กซิโก และรัสเซียในปี 2538 และ 2539

ส่วนใหญ่แล้วเงินกู้จากไอเอ็มเอฟจะนำไปส่งเสริมการปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศที่ไม่มีแหล่งเงินกู้เอกชน แต่ขณะนี้มีแนวโน้มมากขึ้นเรื่อยๆ ที่ไอเอ็มเอฟกำลังเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับประเทศ ตลาดเกิดใหม่ที่มีแหล่งเงินกู้เอกชนอยู่แล้ว ซึ่งในกรณีเหล่านี้ โครงการให้ความช่วยเหลือมักจะมีขนาดใหญ่โตและซับซ้อนกว่าเดิม ทำให้มีปัญหาดูตามมา

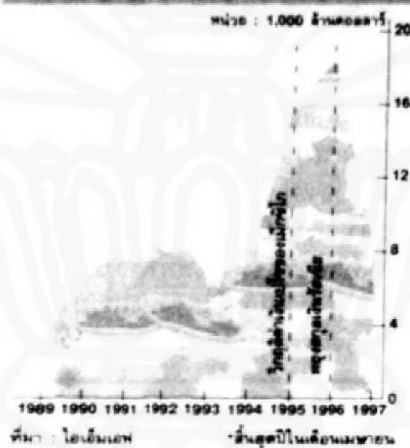
นักเศรษฐศาสตร์เรียกปัญหาที่เกิดจากการให้ความช่วยเหลือต่างๆ ว่าเป็น "ผลร้ายแบบไม่เจตนา" ซึ่งก็คือความเป็นไปได้ที่คนส่วนใหญ่จะไม่อาหารร้อนใจเพราะรู้ว่ายังใกล้ปลอดภัยเวลาเมื่อไรผิดปกติเกิดขึ้น และสิ่ง

สำคัญของความเข้าใจแบบผิดๆ นั่นคือ ก่อให้เกิดการจัดการด้านเศรษฐกิจที่ผิดพลาด และสิ่งที่รุนแรงกว่านั้นก็เกิดกับนักลงทุนที่มั่นใจนำเงินทุนเข้าสู่ประเทศเกิดใหม่เหล่านี้ โดยแทบจะไม่กังวลกับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น เพราะในมาตรการช่วยเหลือของ ไอเอ็มเอฟ ส่วนใหญ่นักลงทุนหลายรายโดยเฉพาะผู้ที่เป็นเจ้าของหุ้น หรือให้เงินกู้แก่ธนาคารที่ย่ำแย่ มักจะปวดแสบปวดร้อนตามๆ กัน

เม็กซิโกสมควรได้รับมาตรการช่วยเหลือเพราะวิกฤตการณ์ที่เม็กซิโกเจอ สร้างความตื่นตระหนกแก่นักลงทุนในประเทศและต่างประเทศ แต่ในกรณีของการช่วยเหลือประเทศไทยขณะนี้ดูจะแยกว่า เพราะวิกฤติการเงินที่เกิดขึ้นเป็นส่วนของภาคเอกชนเสียส่วนใหญ่ ส่วนมาตรการช่วยเหลือแก่อินโดนีเซียนั้นยังเป็นเรื่องซับซ้อนที่จะจัดการเช่นกัน ขณะนี้ธนาคารกลางอินเทานามีเงินสำรองต่างประเทศอยู่ราวๆ 20,000

ช่วยเหลือแบบ IMF มากเกินไปก็น่าเป็นห่วง

จำนวนเงินช่วยเหลือในแต่ละปีของไอเอ็มเอฟ

นอกจากนี้ผลประโยชน์จากมาตรการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวมักจะเกินเลยความเป็นจริง สำหรับสิ่งที่ไอเอ็มเอฟเรียกว่า "การรักษาความเชื่อมั่น" ด้วยการให้ความสนับสนุนทางการเงิน ซึ่งเป็นสิ่งที่ไอเอ็มเอฟอ้างว่าเพื่อช่วยลดความหวาดหวั่นอย่างไม่ถูกต้องที่มีต่อตลาดเปรียบเทียบธนาคารกลางของประเทศหนึ่งที่สามารถทำให้อาคารดำเนินการต่อไปได้ด้วยการทำความเข้าใจว่าจะให้เงินกู้แก่ธนาคารเมื่อยามจำเป็น

จริงๆ แล้ว ความหวาดกลัวของนักลงทุนก็ชอบด้วยเหตุผลในบางครั้งเช่นหลังจากค่าเงินบาทของไทยตกลง สกุลเงินอื่นๆ ในเอเชียอาคเนย์ก็กลายเป็นมีค่าเกินควรไปหมด แต่สำหรับในบางกรณีเช่นเหตุการณ์หุ้นสั่งเสี่ยงของฮ่องกงดังกล่าวน่าแปลกใจเช่นเดียวกับความจริงที่เกิดขึ้นกับอินโดนีเซียว่าค่าเงินตกลงถึง 34% ตั้งแต่เดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา

ตามมาตรฐานดังกล่าวเห็นได้ชัดว่า

ล้านดอลลาร์ ทำให้อินโดนีเซียยังไม่เผชิญกับวิกฤติดุลการชำระเงินแบบเฉียบพลัน แต่ปัญหาของอินเทานาคือ ค่าเงินรูเปียที่ดิ่งลงอย่างหนักเป็นเวลานาน ประกอบกับมีหนี้เอกชนต่างชาติระยะสั้นอยู่จำนวนมาก โดยบริษัทเจพี มอร์แกนฯ ประเมินว่าอินเทานามีหนี้เอกชนค้างชำระประมาณ 36,000 ล้านดอลลาร์

เพราะกลัวว่าค่าเงินรูเปียจะดิ่งลงอีกบริษัทท้องถิ่นต่างพยายามกักเงินดอลลาร์ไว้เพื่อความอุ่นใจซึ่งก็ยิ่งสร้างความกดดันต่ออัตราแลกเปลี่ยนมากขึ้น ดังนั้นไม่เหมือนกรณีเม็กซิโกหรือแม้แต่ไทย วัตถุประสงค์ของมาตรการช่วยเหลืออินเทานาจะเน้นการป้องกันล่วงหน้าเพื่อยับยั้งวิกฤตการณ์ดังกล่าวเป็นเหตุให้ประเทศล้มละลายอย่างไรก็ตามยังยากจะยืนยันว่าวิธีดังกล่าวจะได้ผล เพราะอาจจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดขึ้นว่าเศรษฐกิจของอินโดนีเซียอาจจะเลวร้ายเกินกว่าที่นักลงทุนรู้มา

หลายประเทศเข้าคิวรอให้ความช่วยเหลือแก่อินโดนีเซีย เช่น ญี่ปุ่นได้ระบุว่าจะเต็มใจ ส่วนอเมริกาก็แสดงให้เห็นถึงความกระตือรือร้นมากขึ้นในครั้งนี้ หลังจากมีภาพพจน์ที่ไม่ดีให้ความช่วยเหลือทางการเงินโดยตรงแก่ไทย เช่นเดียวกับบอสเนียและสิงคโปร์ต่างต้องการเข้ามาช่วยเหลือทั้งนั้น แต่น่าเศร้าที่เหตุผลที่แท้จริงของความช่วยเหลือเหล่านี้บ่อยนักที่จะต้องการฟื้นฟูวิกฤติอย่างที่เกิดขึ้นแต่จะเป็นเรื่องของการเสริมสภาพของตนเองทางการเมืองและด้านองค์กรมากกว่า เช่น ไอเอ็มเอฟก็กระตือรือร้นอยากจะดำรงความสำคัญของตนเองต่อไป ญี่ปุ่นก็ต้องการมีบทบาทในต่างประเทศมากขึ้นอเมริกาเองก็กังวลว่าจะสูญเสียอิทธิพลในภูมิภาคนี้ ทั้งนี้อย่าลืมว่าการเมืองภูมิภาคที่ดีไม่จำเป็นต้องหมายถึงเศรษฐกิจที่ดีเสมอไป